

Statens Planteavlsforsøg
Meddelelse nr. 1819
87. årgang
4. april 1985

Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Havebrugscentret, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

Stiklingeformering af løvfældende *Rhododendron*

Ole Nymark Larsen

Løvfældende *Rhododendron* kan med godt resultat stiklingeformeres i april. Der bruges urteagtige stiklinger fra planter drevet i væksthuse.

Der bør benyttes topstiklinger på ca. 10 cm længde. Det er meget vigtigt for roddannelsen, at stiklingematerialet stammer fra skud, der er i længdevækst og endnu ikke har dannet endeknop.

Roddannelsesstiden er ca. 8 uger, og behandling med roddanner har været uden betydning for de meget urteagtige stiklinger.

Indledning

Løvfældende *Rhododendron*, eller have-azalea, som de også kaldes, er en plantegruppe, der nyder øget popularitet. I Danmark produceres løvfældende *Rhododendron* kun i mindre omfang, og det danske detailmarked forsynes gennem import fra Holland og Oldenburg-området i Vesttyskland. Produktionen, og især formeringen, anses for vanskelig, og synes i høj grad at være baseret på erfaringer, medens der kun findes få konkrete oplysninger.

På Institut for Landskabsplanter er der udført forsøg med stiklingeformering af nogle sorter, der anses for egnede til danske forhold.

Forsøgets udførelse

Forsøgssorter

Der er arbejdet med 3 sorter: 'Hortulanus Witte', der er guldgul, 'Hotspur Red', der er skarlagenerød og 'Gibraltar', der er kobberød.

Moderplanter

Der blev ikke benyttet egentlige moderplanter, men derimod høstet stiklinger fra 1 år gamle produktionsplanter. Disse stod i potter i et let opvarmet væksthuse og blev vandet med 0,5‰ Hornum blandingsgødning. Det første hold stiklinger blev stukket midt i april 1984, det andet hold i slutningen af maj.

Stiklinger

I orienterende forsøg havde det vist sig, at stiklingernes modenhedsgrad har meget stor betydning ved stiklingeformering af løvfældende *Rhododendron*. Skud i strækingsvækst giver stiklinger med langt bedre roddannelsesevne end skud, der har dannet endeknop. Da sorterens udviklingstid er forskellig, blev i april 'Hortulanus Witte' og 'Gibraltar' stukket i uge 15, medens 'Hotspur Red' blev stukket i uge 16. Stikningen sidst i maj blev foretaget i uge 21 for alle sorter, da de var mere ens udviklede end i april.

Til stiklinger blev udelukkende benyttet top-skud, tilklippet i 10 cm længde. I et orienterende forsøg, som blev udført under tåge, var der besvær med at holde skudspidserne saftspændte. I 1984 er forsøget udført med to stiklingetyper:

Stiklingetype 1. Ca. 10 cm lang stikling.

Skudspidsen fjernet ved knibning.

Stiklingetype 2. Ca. 10 cm lang stikling, med intakt skudspids.

Roddanner

Ud over ubehandlede kontrolparceller indgik der i forsøget 3 roddannerbehandlinger:

Floramon B

Seradix 3

2000 ppm IBA (opløst i 50% ethanol)

Floramon B og Seradix 3 blev tilført ved at dyppe de tørre stiklingers basis ca. 1 cm dybt i pulveret. 2000 ppm IBA blev tilført ved at dyppe stiklingernes basis ca. 1 cm dybt i roddanneropløsningen i ca. 2 sek. Stiklingerne blev stukket umiddelbart efter roddannerbehandlingen.

Stikkeforhold

Der blev stukket uden pind i stikkebed på væksthusbord. Stikkemediet bestod af mellemfin spagnum, der var opvandet således, at der lige netop kunne klemmes nogle enkelte dråber vand ud af en håndfuld stikkemedium.

Stiklingerne blev tilvandet med Orthocid 83 i sprøjtstyrke og derefter dækket med en tynd, klar plastfolie, hvorover der blev lagt 0,07 mm tyk skyggefolie (ca. 45% lystransmission).

Med undervarme blev temperaturen i stikkemediet holdt på min. 21°C. Stikkemediet fik ikke tilført vand i roddannelsesperioden.

Bedømmelse

Stiklingerne blev bedømt 10 uger efter stikning. Der blev benyttet følgende karakterskala:

0 = Død

1 = Stikling levende, ingen kallusdannelse.

2 = Stikling levende, med kallus.

3 = Stikling levende, rodklump-diameter mindre end 2 cm.

4 = Stikling levende, rodklump-diameter mellem 2 og 5 cm.

5 = Stikling levende, rodklump-diameter større end 5 cm.

Stiklinger med karakterer 4 og 5 blev anset for at være egnede til potning.

Efter bedømmelsen af stiklinger stukket i april, blev alle potteegnede stiklinger (med karakter 4 og 5) af 'Hortulanus Witte' pottet og videredyrket i væksthus. I uge 33 blev skudtilvæksten målt for disse planter. På dette tidspunkt var der 2-3 nye skud pr. plante.

Resultater

I tabel 1 ses, at en meget høj procent stiklinger har opnået roddannelse. Af tabel 2 ses, at rod-kvaliteten har været yderst tilfredsstillende.

Med undtagelse af 'Hortulanus Witte', ubehandlede stiklinger uden top, har alle stiklingebehandlinger resulteret i over 95% stiklinger med rod. Og bortset fra 3 undtagelser ligger, for alle behandlinger, procent potteklare stiklinger over 90%.

For alle sorter undtagen 'Hortulanus Witte' uden top, har roddannelsen overalt været så god, at tilførsel af roddanner har været uden betydning.

Resultaterne viser endvidere, at der ikke er betydende forskelle på de to stiklingetyper.

I tabel 3 ses, at skudtilvæksten for de pottede planter af 'Hortulanus Witte' har været betydelig bedre for stiklinger med intakte skudspidser end for stiklinger, hvor skudspidsen er fjernet.

Tabel 1. % stiklinger med rod. Gns. af forsøg med 2 stikketidspunkter.

		Roddannermiddel			
		Ubehandlede	Floramon B	Seradix 3	2000 ppm IBA
'Hortulanus Witte'	Minus skudspids	89	96	96	100
	Plus skudspids	100	100	100	99
'Hotspur Red'	Minus skudspids	100	100	100	100
	Plus skudspids	99	100	100	100
'Gibraltar'	Minus skudspids	96	99	100	99
	Plus skudspids	99	100	99	99

Tabel 2. % potteklare stiklinger. Gns. af forsøg med 2 stikketidspunkter. Potteklare stiklinger med rod karakterer 4 og 5.

		Roddannermiddel			
		Ubehandlede	Floramon B	Seradix 3	2000 ppm IBA
'Hortulanus Witte'	Minus skudspids	69	84	93	99
	Plus skudspids	95	99	100	99
'Hotspur Red'	Minus skudspids	99	98	100	100
	Plus skudspids	99	100	100	100
'Gibraltar'	Minus skudspids	59	94	95	94
	Plus skudspids	98	100	99	98

Tabel 3. 'Hortulanus Witte'. Gns. af skudtilvækst i cm pr. plante. Registreret uge 33, 1984.

	Skudspids fjernet	Skudspids bibeholdt
Ubehandlede	10	27
Floramon B	15	19
Seradix 3	15	23
2000 ppm IBA	18	29
Gns.	15	25

Vejledning

For at ungplanter af løvfældende *Rhododendron* kan være i stand til at overvintre er det vigtigt, at de er veletablerede (kraftig rod, ny skudvækst), inden vinteren kommer. Dette kan opnås ved at stikke i april, medens stiklinger stukket i maj vil være svære at overvintre, men medfører, at stikematerialet må høstes på planter, der er drevet i væksthushus. Der kan høstes særdeles godt stikemateriale på 1 år gamle produktionsplanter.

Der benyttes ca. 10 cm lange stiklinger, som skal stamme fra topskud, der er i strækningsvækst. For roddannelsen er det meget vigtigt, at stiklingerne stammer fra skud, der er i stærk strækningsvækst og ikke har dannet endeknop. Da sorterne har forskellig udviklingstid, er det nødvendigt at følge udviklingen nøje og stikke sorterne, efterhånden som de er tjenlige.

Til stiklinger, der har den rette udvikling, er det unødvendigt at tilføre roddanner.

Stiklingerne stikkes i mellemfin eller fin spagnum, tilvandes med et svampemiddel og dækkes med skyggefolie. Stiklingerne er meget følsomme for udtørring. Det er derfor vigtigt at holde dem saftspændte, indtil skyggefolien lægges over.

Hvis stikkemediet holdes på ca. 21°C, vil roddannelsen tage 7 til 8 uger, hvorefter skyggefolien fjernes. Efter yderligere et par uger er stiklingerne klar til potning eller plantning på bed.

Planterne dyrkes videre i væksthuse indtil efteråret og overvintres frostfrit.

I foråret dyrkes planterne videre i væksthuse – og der høstes evt. et hold stiklinger – sidst i maj kan planterne sættes ud på containerbed og vil være salgsklare om efteråret.

Det er vigtigt, at planterne i vækstsæsonen knibes jævnlige. Knibningerne bør foretages, medens skuddene er i strækningsvækst, da de så har lettest ved at bryde med nye skud.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på Meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1985 100,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

ISSN 0105-6514

Trykt i 6.000 eksemplarer.